

PATVIRTINTA
Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko
2020 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. V-469
(Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko
2026 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. V-59
redakcija)

VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS VIDAUS KONTROLĖS POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinės mokesčių inspekcijos vidaus kontrolės politika (toliau – Vidaus kontrolės politika) reglamentuoja vidaus kontrolės tvarką Valstybinėje mokesčių inspekcijoje (toliau – VMI). Joje pateikiami pagrindiniai vidaus kontrolės sistemos tikslai, dalyviai, principai, elementai bei jų taikymo procedūros, reglamentuojama informacijos apie vidaus kontrolės įgyvendinimą VMI teikimo tvarka.

2. Vidaus kontrolės politikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Valstybinės mokesčių inspekcijos rizikos ir kokybės valdymo vadove, patvirtintame Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2013 m. spalio 1 d. įsakymu Nr. V-345 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos rizikos ir kokybės valdymo vadovo patvirtinimo“ (toliau – Vadovas), ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, susijusiuose su vidaus kontrolės įgyvendinimu viešajame juridiniame asmenyje.

3. Vidaus kontrolės politika parengta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 „Dėl Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“ (toliau – Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašas), standartu LST EN ISO 9001:2015 „Kokybės vadybos sistemos. Reikalavimai“ (toliau – ISO 9001:2015) ir COSO Įmonių rizikos valdymo (angl. *COSO Enterprise Risk Management* (toliau – COSO ERM)) modelio aprašymuose pateiktomis gairėmis.

4. VMI vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymu, kitais įstatymais, įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais bei Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – VMI prie FM nuostatai).

5. VMI intraneto svetainėje, skyriuje „Rizikos ir kokybės vadyba“, skelbiamas detalus VMI veiklą reglamentuojančių dokumentų sąrašas.

II SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS PRINCIPAI

6. Vidaus kontrolė yra kompleksinis ir nenutrūkstamas procesas, apimantis įvairių vidaus kontrolės priemonių parinkimą ir taikymą, tokiu būdu didinant VMI veiklos efektyvumą ir rezultatyvumą.

7. VMI vidaus kontrolės tikslai – padėti užtikrinti, kad:

7.1. VMI veikla būtų vykdoma, vadovaujantis teisės aktų reikalavimais;

7.2. VMI saugotų turtą nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ar kitų neteisėtų veikų;

7.3. VMI veikla būtų vykdoma, laikantis patikimo finansų valdymo principo, grindžiamo ekonomiškumu, efektyvumu ir rezultatyvumu;

7.4. teikiama informacija vidaus ir išorės suinteresuotosioms šalims apie VMI finansinę ir kitą veiklą būtų patikima, aktuali, išsami ir teisinga.

8. VMI vidaus kontrolė organizuojama, vadovaujantis šiais pagrindiniais principais:

8.1. dinamiškumo – vidaus kontrolė turi būti nuolat tobulinama, atsižvelgiant į besikeičiančias VMI veiklos sąlygas;

8.2. efektyvumo – siekiama vidaus kontrolės procedūras ir priemones nustatyti taip, kad vidaus kontrolės įgyvendinimo sąnaudos neviršytų dėl atliekamų vidaus kontrolės veiksmų gaunamos naudos;

8.3. nenutrūkstamo funkcionavimo – vidaus kontrolė turi būti įgyvendinama nuolatos;

8.4. optimalumo – vidaus kontrolė turi būti proporcinga rizikai ir neperteklinė;

8.5. rezultatyvumo – turi būti pasiekti vidaus kontrolės tikslai;

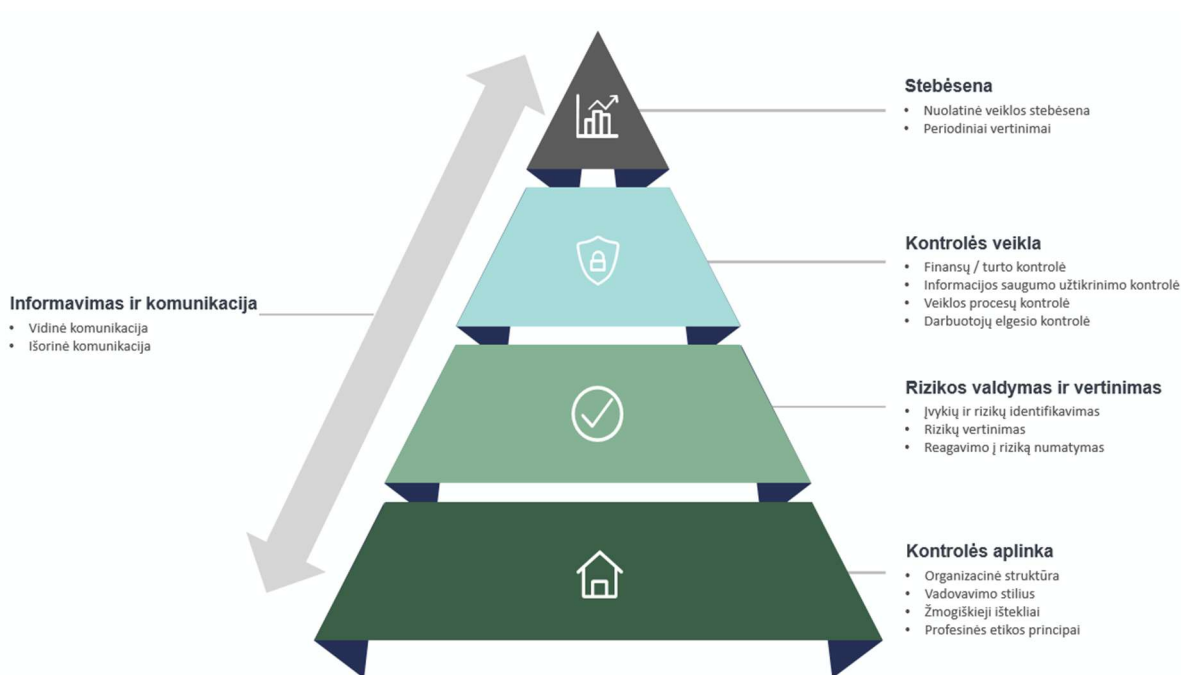
8.6. tinkamumo – vidaus kontrolė pirmiausia įgyvendinama tose veiklos srityse, kuriose susiduriama su didžiausia rizika.

III SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS ELEMENTAI

9. VMI vidaus kontrolę sudaro šie elementai (1 schema):

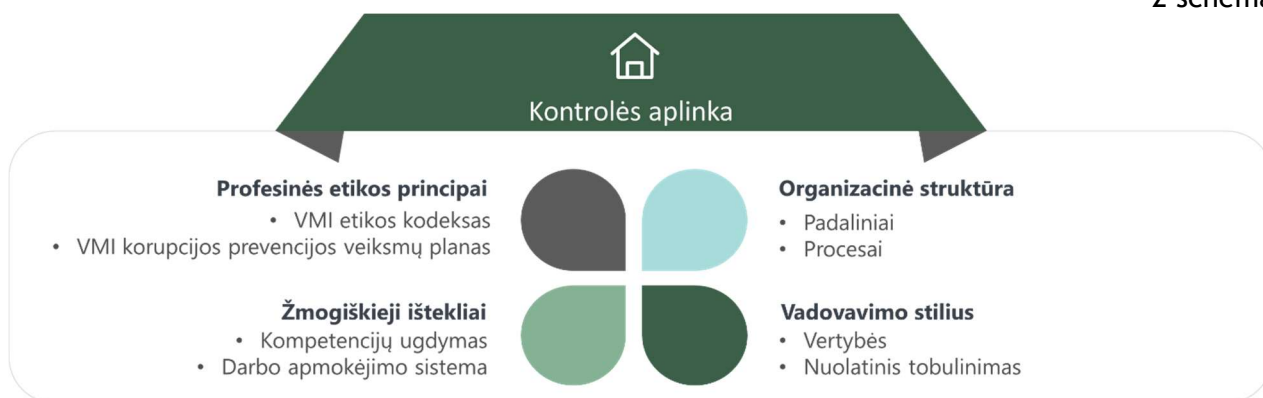
- 9.1. kontrolės aplinka;
- 9.2. rizikos valdymas ir vertinimas;
- 9.3. kontrolės veikla;
- 9.4. stebėseną;
- 9.5. informavimas ir komunikacija.

1 schema

PIRMASIS SKIRSNIS KONTROLĖS APLINKA

10. Kontrolės aplinka – tai aplinka, kurioje vykdoma VMI veikla ir kurioje funkcionuoja vidaus kontrolės sistema. Kontrolės aplinka apima VMI organizacinę struktūrą, vadovavimo stilių, personalo valdymo politiką ir praktiką, VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį (toliau – darbuotojai), profesinės etikos principus ir taisykles, kompetenciją ir kitus veiksnius, turinčius įtakos vidaus kontrolės įgyvendinimui ir kokybei. VMI kontrolės aplinkos elementai pavaizduoti 2 schemeje.

11. VMI sudaro Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, centrinis mokesčių administratorius (toliau – VMI prie FM), ir jai pavaldžios apskričių valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – AVMI). VMI prie FM struktūrą tvirtina jos viršininkas, suderinęs su Lietuvos Respublikos finansų ministru, o AVMI – VMI prie FM viršininkas.

12. VMI įdiegtas procesinis valdymo principas – veikla suskirstyta į 16 veiklos procesų, kurių sąrašas tvirtinamas VMI prie FM viršininko įsakymu.

13. Vadovybė yra įsipareigojusi sudaryti tinkamą darbo aplinką VMI valstybės tarnautojams ir darbuotojams, skatinti juos, gerinti atliekamą veiklą, tobulinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikaciją bei kompetenciją.

14. Struktūrinių padalinių vadovai organizuoja ir kontroliuoja valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbą, vadovaudamiesi VMI veiklos planavimo dokumentais (VMI strateginiais tikslais, VMI prie FM / AVMI metiniu veiklos planu, rizikos ir kokybės planavimo dokumentais ir kitais), struktūrinių padalinių nuostatais ir pareigybių aprašymais.

15. Visiems VMI valstybės tarnautojams ir darbuotojams yra parengti pareigybių aprašymai, kurie nustato pareigybių funkcijas, teises bei pareigas. Papildomos pareigybių aprašymuose nenumatytos funkcijos priskiriamos VMI prie FM ir AVMI viršininkų įsakymais ir tiesioginių vadovų nurodymais. VMI pagrindinių veiklos procesų procedūrų schemose ir jų aprašymuose, kurie patvirtinti VMI prie FM viršininko įsakymu, taip pat yra nurodytos su atitinkama procedūra susijusios VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų funkcijos ir atsakomybė. Valstybės tarnautojams ir darbuotojams per ataskaitinius metus priskirti vykdytini veiksmai / priemonės yra apibrėžti VMI prie FM ir AVMI metiniuose veiklos planuose, valstybės tarnautojų ir darbuotojų einamųjų metų veiklos ar tarnybinės veiklos lūkesčiuose.

16. VMI valstybės tarnautojai ir darbuotojai, atlikdami savo funkcijas, vadovaujasi veiklos planais, struktūrinių padalinių nuostatais, pareigybių aprašymais, procedūromis ir kitais jų veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

17. Pagrindiniai VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų etikos principai, normos ir vertybės, kurių jie privalo laikytis darbo ir ne darbo metu, nustatyti Valstybinės mokesčių inspekcijos etikos kodekse, patvirtintame Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. V-141 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos etikos kodekso patvirtinimo“ (toliau – VMI etikos kodeksas).

18. VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų kompetencijos poreikius nustato tiesioginis vadovas, rengdamas pareigybės aprašymą (aprašymo specialieji reikalavimai ir kompetencijos). Valstybės tarnautojų ir darbuotojų atitikimas reikalavimams vertinamas, juos priimant į darbą. VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas ir kompetencijų ugdymas planuojamas ir vykdomas remiantis gautais VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų kompetencijų lygių nustatymo apklausos rezultatais, siekiant užtikrinti veiklos efektyvumą ir profesinį tobulėjimą.

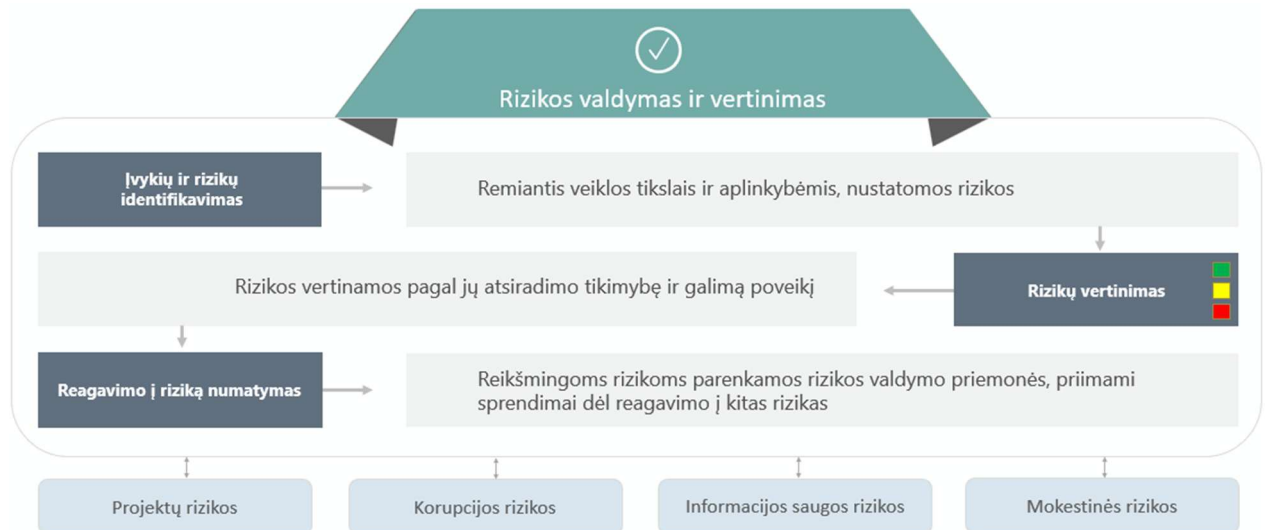
19. Siekiant didinti VMI konkurencingumą rinkoje, pritraukti, ugdyti ir išlaikyti kompetentingus valstybės tarnautojus ir darbuotojus, įdiegtos ir taikomos VMI prie FM ir AVMI su Lietuvos Respublikos Valstybinės mokesčių inspekcijos profesine sąjunga ir jos skyriais pasirašytose kolektyvinėse sutartyse patvirtintos VMI prie FM ir AVMI darbo apmokėjimo sistemos.

20. Su personalo valdymu susijusios procedūros aprašytos veiklos proceso „Personalo valdymas“ procedūrų apraše.

ANTRASIS SKIRSNIS RIZIKOS VALDYMAS IR VERTINIMAS

21. VMI įdiegta rizikos valdymo sistema yra paremta COSO ERM metodika ir padeda užtikrinti VMI veiklos tikslų pasiekimą optimaliomis priemonėmis. Optimaliomis laikomos priemonės, kurių įgyvendinimas leidžia efektyviai sumažinti ar eliminuoti riziką, jos tikimybę ir (ar) poveikį bei kurių įgyvendinimo kaštai neviršija galimo neigiamo atitinkamos rizikos poveikio. VMI rizikos valdymo ir vertinimo eiga pavaizduota 3 schemeje.

3 schema

22. Rizikos valdymo principai ir strateginės nuostatos įtvirtinamos bei jų įgyvendinimas užtikrinamas, sukuriant atitinkamus dokumentus ir procedūras (VMI rizikos ir kokybės valdymo politika, rizikų registras, rizikų valdymo priemonių planas ir kt.) bei atliekant monitoringo (kontrolės) veiksmus.

23. Rizikos valdymo procesas apima visas VMI veiklos funkcines sritis, procesus ir struktūrinius padalinius. Rizikos valdymo procese dalyvauja Vadovybė ir visi VMI valstybės tarnautojai ir darbuotojai, kurių funkcijos ir atsakomybės, susijusios su rizikos valdymu, numatytos Vadove bei kituose rizikos valdymo norminiuose dokumentuose (VMI rizikos ir kokybės valdymo politika, VMI veiklos rizikų registras ir kiti dokumentai).

24. VMI rizikų rūšys ir jų valdymo tvarka apibrėžta Vadove.

25. VMI išskiriamos šios rizikų rūšys:

25.1. VMI veiklos rizikos, kurių identifikavimo, vertinimo ir optimalių jų valdymo priemonių parinkimo principai bei tvarka nustatyti Vadove;

25.2. VMI vykdomų projektų rizikos, kurios valdomos, vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos projektų valdymo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2007 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. V-48 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos projektų valdymo taisyklių patvirtinimo“;

25.3. VMI informacijos saugumo rizikos, kurios valdomos, vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinių sistemų duomenų saugos nuostatais, patvirtintais Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. V-197 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinių sistemų duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – VMI IS duomenų saugos nuostatai);

25.4. Mokestinės rizikos, kurios valdomos, vadovaujantis Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms bei stebėsenos veiksams nuostatais, patvirtintais Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Mokesčių mokėtojų atrankos kontrolės procedūroms bei stebėsenos veiksams nuostatų patvirtinimo“;

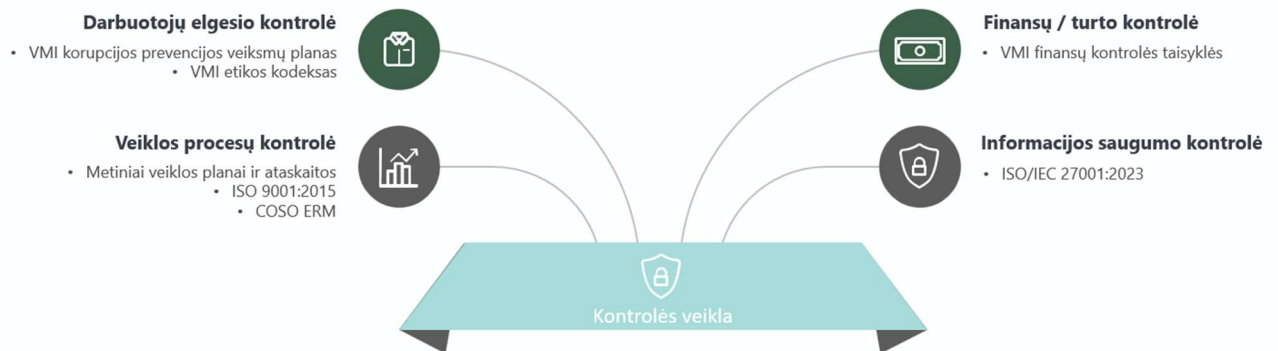
25.5. VMI korupcijos rizikos, kurios valdomos, vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. V-399 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo Valstybinės mokesčių

inspekcijos veiklos srityse“.

TREČIASIS SKIRSNIS KONTROLĖS VEIKLA

26. Kontrolės veikla – tai VMI veikla, apimanti įgaliojimų, leidimų, teisių suteikimą, funkcijų atskyrimą, prieigos prie turto ir dokumentų kontrolę, veiklos ir rezultatų peržiūrą, veiklos priežiūrą ir kitų Vadovybės nustatytų reikalavimų laikymąsi. VMI kontrolės veiklos elementai pavaizduoti 4 schema.

4 schema

27. Finansų kontrolės srityje Nacionaliniam bendrųjų funkcijų centrui (toliau – NBFC) perduota VMI finansinės apskaitos organizavimo ir tvarkymo bei ataskaitų rengimo funkcija, kuri apima visų ūkinių operacijų registravimo ir vertinimo tvarkos nustatymą ir vadovavimąsi ja, tvarkant apskaitą, apskaitos informacijos priėmimą ir jos išsamumo vertinimą, vidaus kontrolės priemonių nustatymą ir jų taikymą, sąskaitų plano parinkimą, turto ir įsipareigojimų inventorizavimą, apskaitos tvarkymą, finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei grupės finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimą, informacijos teikimą ir kt. Reikalavimai šio proceso kokybei užtikrinti yra apibrėžti Viešojo sektoriaus subjektų centralizuotai organizuojamos ir tvarkomos finansinės apskaitos ir ataskaitų rengimo, kai finansinė apskaita tvarkoma centralizuotai, tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 488 „Dėl Viešojo sektoriaus subjektų centralizuotai organizuojamos ir tvarkomos finansinės apskaitos ir ataskaitų rengimo, kai finansinė apskaita tvarkoma centralizuotai, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Centralizuotos apskaitos tvarkos aprašas).

28. Centralizuotos apskaitos tvarkos apraše:

28.1. numatyta, kad VMI turi užtikrinti vidaus kontrolės priemonių, susijusių su apskaitos informacijos teikimu, gautų ataskaitų peržiūrą, nustatymą ir jų laikymąsi, o NBFC privalo nusistatyti vidaus kontrolės priemones, susijusias su VMI apskaitos tvarkymu ir ataskaitų rengimu, ir jas taikyti;

28.2. apibrėžtos NBFC vadovo ir jo paskirtų už VMI finansinę apskaitą darbuotojų atsakomybė, funkcijos ir pareigos vidaus kontrolės srityje;

28.3. nustatytos Vadovybės ir jos paskirtų atsakingų asmenų funkcijos ir atsakomybė vidaus kontrolės srityje.

29. Vadovybė turi teisę:

29.1. iš NBFC gauti žodinius ir (arba) rašytinius paaiškinimus, susijusius su VMI apskaitos tvarkymu (dėl ataskaitose pateiktos informacijos, pavėluotai atliktų mokėjimo operacijų ir panašiai), išsamią ir teisingą informaciją, reikalingą sprendimams priimti;

29.2. reikalauti iš NBFC ištaisyti apskaitos informacijos trūkumus ir netikslumus;

29.3. reikalauti iš NBFC pateikti VMI prie FM ar AVMI apskaitos dokumentus, jei jie yra sukurti, naudojant apskaitos informacinę sistemą, kuria VMI prie FM ar AVMI dėl techninių kliūčių negali naudotis, taip pat Centralizuotos apskaitos tvarkos aprašo 8.1–8.3 ir 8.6 papunkčiuose nurodytas ataskaitas;

29.4. teikti pasiūlymus NBFC dėl ūkinių operacijų registravimo ir vertinimo tvarkos,

apskaitos procedūrų, nustatytų atliekant Centralizuotos apskaitos tvarkos aprašo 7 punkte nurodytas funkcijas, keitimo, taip pat dėl Centralizuotos apskaitos tvarkos aprašo 24.3 papunktyje nurodytų terminų.

30. Finansų valdymo funkcijas, apimančias dokumentų / informacijos teikimą NBFC, finansų kontrolę ir planavimą, finansavimo sumų ir kitų lėšų panaudojimo kontrolę, turto priežiūrą (taupų ir efektyvų naudojimą), ataskaitų peržiūrą ir informacijos teikimą, VMI atlieka VMI prie FM Finansų skyrius.

31. Finansų kontrolė, apimanti finansų kontrolės dalyvių funkcijas ir atsakomybę, ūkinių operacijų inicijavimo tvarką, finansų kontrolės nuoseklų vykdymą, mokėjimų kontrolę ir turto naudojimo kontrolę, VMI vykdoma, vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos finansų kontrolės taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2012 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. V-336 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos finansų kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VMI finansų kontrolės taisyklės).

32. Rizika, kad VMI turtu ir dokumentais naudosis neįgalioji (nepaskirti) asmenys ir kad turtas ir dokumentai bus neapsaugoti nuo neteisėtų veikų, yra valdoma, įgyvendinant VMI prie FM įdiegtą informacijos saugumo valdymo sistemą, t. y., taikant prieigos kontrolę bei kitus standarto ISO/IEC 27001:2023 „Informacijos saugumas, kibernetinis saugumas ir privatumo apsauga. Informacijos saugumo valdymo sistemos. Reikalavimai (ISO/IEC 27001:2023)“ (toliau – ISO/IEC 27001:2023) reikalavimus.

33. Informacijos saugumo kontrolės srityje programinė ir kompiuterinė įranga valdoma, laikantis ISO/IEC 27001:2023 standarto reikalavimų, Valstybinės mokesčių inspekcijos programinės ir aparatinės įrangos naudojimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. V-336 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos programinės ir aparatinės įrangos naudojimo taisyklių patvirtinimo“, ir kitų VMI prie FM teisės aktų reikalavimų.

34. Programinės ir kompiuterinės įrangos valdymą sudaro:

34.1. kompiuterių tinklo, tarnybinių stočių tvarkymas, kompiuterių tinklo paslaugų teikimas ir apsauga nuo kenksmingų veiksmų;

34.2. informacinių technologijų (toliau – IT) sistemų, kurios apima VMI informacines sistemas, taikomąją programinę įrangą ir IT infrastruktūros sistemas, valdymas;

34.3. VMI kompiuterizuotų darbo vietų valdymas;

34.4. IT incidentų ir paklausimų, problemų, konfigūracijų, paslaugų lygio, pakeitimų, versijų ir žinių valdymas;

34.5. nešiojamų ir stacionarių elektroninės informacijos laikmenų naudojimas, priežiūra, pernešimas, pakartotinis naudojimas ir naikinimas;

34.6. programinės ir aparatinės įrangos poreikio nustatymas, naudojimas ir priežiūra;

34.7. VMI informacinių sistemų ir taikomosios programinės įrangos kūrimas, diegimas, techninė priežiūra ir likvidavimas.

35. Programinės ir kompiuterinės įrangos valdymo procedūros aprašytos veiklos proceso „Informacinių technologijų valdymas“ procedūrų apraše.

36. VMI veiklos priežiūra vykdoma, rengiant VMI prie FM ir AVMI metinius veiklos planus, kuriuose struktūriniams padaliniais aiškiai priskirti vykdytini veiksmai / priemonės, jų vykdymo terminai, bei ketvirtines jų vykdymo ataskaitas. Šie planai ir ataskaitos rengiami, vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos veiklos planavimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-271 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos veiklos planavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Veiklos planavimo taisyklės).

37. Rizika, kad VMI veiklos sritys, procesai ir rezultatai neatitiks VMI tikslų ir keliamų reikalavimų, valdoma, vykdant periodinį veiklos ir rezultatų vertinimą pagal Vadove nustatytą tvarką, kuris apima:

37.1. veiklos procesų monitoringą ir matavimą;

37.1.1. veiklos procesų vertinimo kriterijų ir rodiklių stebėseną, lyginant ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatus su planuotais;

37.1.2. ne rečiau kaip kartą per pusmetį vykdomą veiklos procesų procedūrų peržiūrą;

37.1.3. Integruotos rizikos ir kokybės vadybos sistemos, kurią sudaro rizikos valdymo sistema ir kokybės vadybos sistema (toliau – IRKVS), vidaus auditus, kurie planuojami taip, kad

per trejus metus būtų audituoti visi IRKVS elementai ir padaliniai;

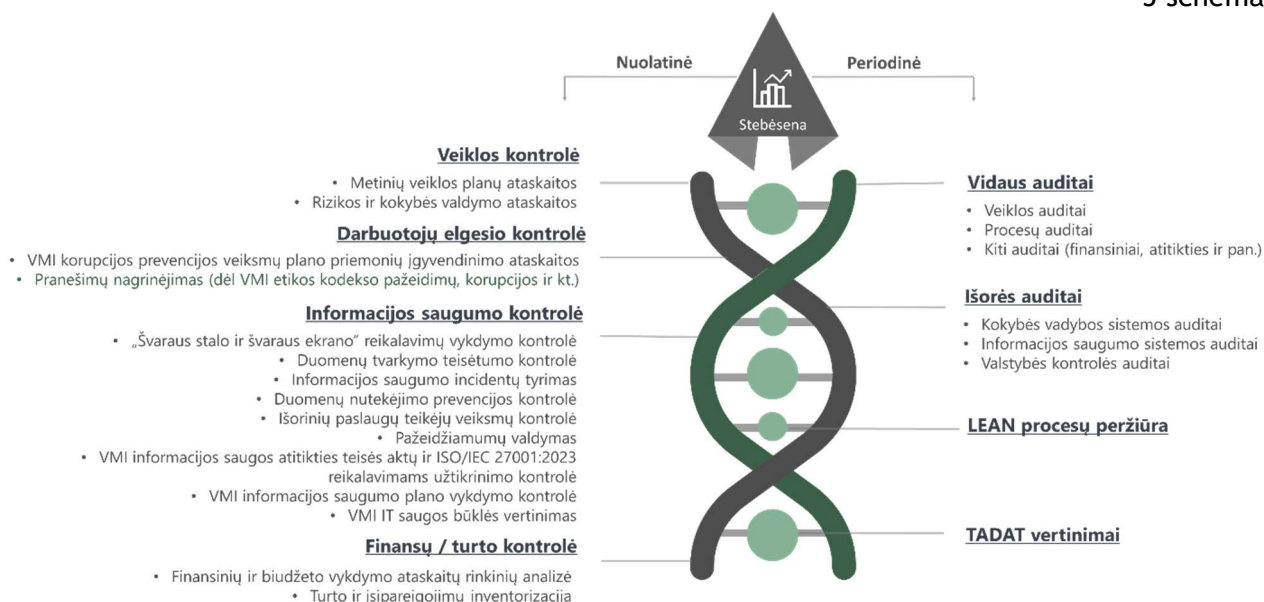
37.2. ketvirtinius VMI prie FM struktūrinių padalinių ir AVMI atsiskaitymus už vykdytą veiklą.

38. VMI veikla organizuojama taip, kad būtų tinkamai atskirtos VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų funkcijos, stengiantis užtikrinti galimų interesų konfliktų, sukčiavimo ir dvigubo finansavimo, korupcijos apraiškų, tyčinių klaidų bei kitų neteisėtų veikų pasireiškimo tikimybės sumažinimą ir (arba) fiksavimą laiku. Tuo tikslu VMI yra patvirtinti ir taikomi tokie dokumentai: VMI etikos kodeksas, Valstybinės mokesčių inspekcijos korupcijos prevencijos veiksmų planas, VMI finansų kontrolės taisyklės ir kiti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS STEBĖSENA

39. VMI vykdoma nuolatinė veiklos stebėseną ir periodiniai vertinimai, siekiant nustatyti, ar yra laikomasi Vidaus kontrolės politikos nuostatų ir ar Vidaus kontrolės politika atitinka besikeičiančias veiklos sąlygas. VMI nuolatinės ir periodinės stebėsenos elementai pavaizduoti 5 schema.

5 schema

40. Nuolatinė stebėseną yra atliekama:

40.1. analizuojant VMI prie FM struktūrinių padalinių ir AVMI pateiktą informaciją VMI veiklos valdymo informacinėje sistemoje:

40.1.1. VMI prie FM ir AVMI metinius veiklos planus ir ataskaitas;

40.1.2. su rizikos ir kokybės valdymu susijusią dokumentaciją;

40.1.3. informaciją apie VMI korupcijos prevencijos veiksmų plano priemonių įgyvendinimą;

40.2. analizuojant esamą informacijos saugumo būklę ir vertinant duomenų saugos pažeidimus:

40.2.1. atliekant „Švaraus stalo ir švaraus ekrano“ reikalavimų vykdymo patikrinimus;

40.2.2. atliekant duomenų tvarkymo teisėtumo kontrolės patikrinimus;

40.2.3. atliekant informacijos saugumo incidentų tyrimus;

40.2.4. analizuojant duomenų nutekėjimo prevencijos sistemoje užfiksuotus atvejus;

40.2.5. analizuojant išorinių paslaugų teikėjų veiksmų kontrolės rezultatus;

40.2.6. atliekant pažeidžiamumų valdymo stebėseną;

40.2.7. atliekant VMI IT saugos būklės vertinimą ir rengiant VMI IT saugos būklės vertinimo ataskaitas bei pristatant jas Rizikos ir kokybės valdymo komitetui;

40.2.8. atliekant VMI informacijos saugos atitikties teisės aktų ir standarto ISO 27001:2023 reikalavimams vertinimą ir rengiant Informacijos saugumo valdymo priemonių tinkamumo pareiškimo ir veiksmingumo matavimo ataskaitas pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos

informacijos saugumo valdymo sistemos aprašo, patvirtinto Valstybinė mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. birželio 26 įsakymu Nr. V-292 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos informacijos saugumo valdymo sistemos aprašo patvirtinimo“, 4 priedą;

- 40.2.9. atliekant VMI informacijos saugumo plano priemonių vykdymo kontrolę;
- 40.3. nagrinėjant pranešimus, susijusius su galimais duomenų saugos pažeidimais, VMI etikos kodekso pažeidimais ar korupcijos apraiškomis VMI;
- 40.4. atliekant VMI turto ir įsipareigojimų inventorizaciją;
- 40.5. vykdant informacijos apie biudžeto vykdymą analizę ir teikiant išvadas Vadovybei;
- 40.6. atliekant gautų ir perduotų NBFC dokumentų, NBFC parengtų ataskaitų peržiūrą, informacijos tarpusavio sutikrinimą, siekiant nustatyti, ar VMI funkcijos, susijusios su apskaitos organizavimu, atliekamos tinkamai;

40.7. atliekant pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą teikiamų ataskaitų rinkinių analizę, siekiant įsitikinti gautų asignavimų ir valdomo turto naudojimo efektyvumu bei įvertinti ataskaitose pateiktos informacijos patikimumą.

41. Nuolatinę stebėseną VMI reglamentuoja Veiklos planavimo taisyklės, Vadovas, Duomenų tvarkymo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2018 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. V-299 „Dėl duomenų tvarkymo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje“, VMI etikos kodeksas, VMI finansų kontrolės taisyklės, VMI IS duomenų saugos nuostatai, Valstybinės mokesčių inspekcijos informacijos saugumo valdymo sistemos aprašas, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. V-292 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos informacijos saugumo valdymo sistemos aprašo patvirtinimo“, ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys duomenų saugą VMI.

42. Periodiniai vertinimai atliekami, vykdant:

- 42.1. vidaus auditus;
- 42.2. išorės auditus;
- 42.3. veiklos procesų peržiūrą pagal LEAN metodiką;
- 42.4. vertinimus, naudojant Mokesčių administracijų diagnostinio vertinimo įrankį (*angl. Tax Administration Diagnostic Assessment Tool* (toliau – TADAT)).

43. Vidaus auditus atlieka VMI prie FM Vidaus audito skyrius pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Vidaus audito skyriaus vidaus audito metodiką, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2017 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. V-300 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Vidaus audito skyriaus vidaus audito metodikos patvirtinimo“, papildomai atsižvelgdamas į ISO 9001:2015 ir ISO/IEC 27001:2023 standartų ir Vadovo nuostatas.

44. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė ir kitos įgaliotos institucijos įstatymų nustatyta tvarka atlieka išorės auditus (finansinį, veiklos, atitikties ir kt.).

45. Nepriklausomi išorės auditoriai pagal ISO 9001:2015 ir ISO/IEC 27001:2023 standartų reikalavimus atlieka VMI integruotos rizikos ir kokybės vadybos sistemos ir VMI prie FM įdiegtos informacijos saugumo valdymo sistemos vertinimą.

46. Esant poreikiui, VMI prie FM / AVMI struktūriniai padaliniai inicijuoja VMI veiklos procesų ar konkrečių procedūrų peržiūrą pagal LEAN metodiką.

47. VMI prie FM Strateginio valdymo skyrius, esant poreikiui, kartu su kitais VMI prie FM struktūriniais padaliniais atlieka TADAT vertinimus pagal TADAT vadovo, skelbiamo oficialioje TADAT interneto svetainėje, nustatytą tvarką.

48. Neatitiktys, nustatytos nuolatinės stebėsenos ir (ar) periodinių vertinimų metu, pagal Vadove nustatytą tvarką yra registruojamos Neatitiktų registravimo žurnale, kuris teikiamas svarstyti Rizikos ir kokybės valdymo komitetui. Vidaus auditų metu užfiksuoti trūkumai registruojami vidaus auditų ataskaitose.

PENKTASIS SKIRSNIS INFORMAVIMAS IR KOMUNIKACIJA

49. VMI rengia ir naudoja aktualią, išsamią, patikimą ir teisingą informaciją, atitinkančią jai nustatytus reikalavimus ir palaikančią vidaus kontrolės veikimą.

50. Vidinės komunikacijos VMI prie FM ir AVMI būdai, galimi komunikacijos kanalai ir jų naudojimo taisyklės apibrėžtos Valstybinės mokesčių inspekcijos vidinės komunikacijos tvarkos apraše, patvirtintame Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-529 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos vidinės komunikacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

51. Išorės komunikacija vykdoma, skelbiant VMI prie FM, AVMI metinius veiklos planus ir jų ataskaitas, korupcijos prevencijos rezultatus ir kitą aktualią informaciją VMI interneto svetainėje, viešinant informaciją socialiniuose tinkluose, organizuojant informacinius renginius, bendraujant su žiniasklaida, verslo organizacijomis ir kitomis institucijomis, dalyvaujant ir atstovaujant VMI tarptautiniuose renginiuose, komitetuose, komisijose ar darbo grupėse.

52. Vidaus ir išorės komunikacijos procedūros aprašytos veiklos proceso „Viešųjų ir tarptautinių ryšių palaikymas“ procedūrų apraše.

IV SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS DALYVIŲ PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

53. VMI vidaus kontrolės dalyviai (6 schema):

53.1. VMI prie FM viršininkas;

53.2. Rizikos ir kokybės valdymo komitetas;

53.3. VMI prie FM Vidaus audito skyrius;

53.4. Rizikos valdymo specialistas;

53.5. VMI prie FM kokybės atstovas.

53.6. VMI prie FM Strateginio valdymo skyrius;

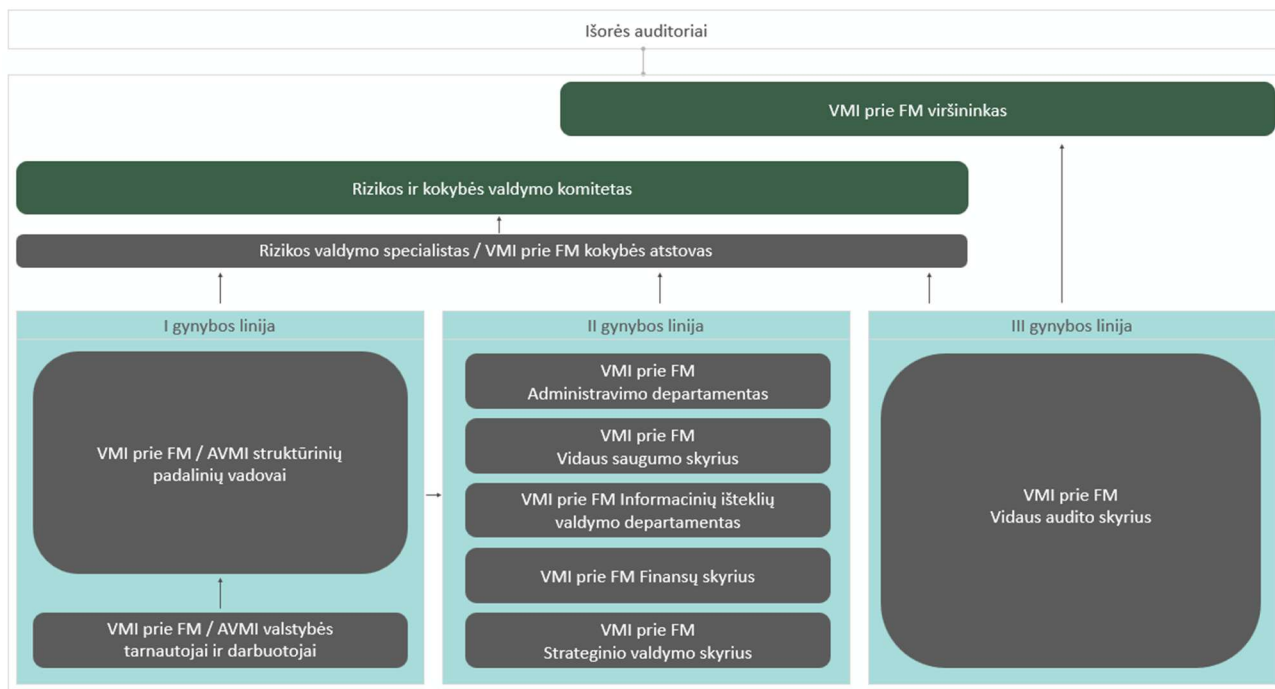
53.7. VMI prie FM Vidaus saugumo skyrius;

53.8. VMI prie FM Finansų skyrius;

53.9. VMI prie FM Informacinių išteklių valdymo departamentas;

53.10. VMI prie FM Administravimo departamentas;

53.11. kiti, Vidaus kontrolės politikos 53.3 ir 53.6–53.10 papunkčiuose nepaminėti, VMI prie FM ir AVMI struktūriniai padaliniai.

54. VMI prie FM viršininkas organizuoja vidaus kontrolės kūrimą ir įgyvendinimą, užtikrindamas atitiktį teisės aktų reikalavimams ir nuolatinį jos tobulinimą;

54.1. koordinuoja Vidaus kontrolės politikos rengimo procesą ir užtikrina, kad apie ją būtų informuoti VMI valstybės tarnautojai ir darbuotojai, visuomenė ir kitos suinteresuotos šalys;

54.2. užtikrina, kad už vidaus kontrolės įgyvendinimą atsakingais nebūtų paskirti VMI prie FM Vidaus audito skyriaus vedėjas ar vidaus auditoriai;

54.3. užtikrina vykdomos veiklos atitiktį teisės aktų reikalavimams;

54.4. užtikrina, kad kiekvienais metais būtų atliekami vidaus kontrolės analizė ir vertinimas, atsižvelgiant į vidaus kontrolės stebėsenos rezultatus;

54.5. užtikrina, kad būtų pašalintos Rizikos valdymo specialisto, VMI prie FM kokybės atstovo, vidaus auditorių ir kitų VMI audito vykdytojų nustatytos neatitiktys vidaus kontrolės srityje ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai;

54.6. užtikrina, kad Lietuvos Respublikos finansų ministerijai būtų laiku pateikta visa reikiama informacija apie vidaus kontrolės įgyvendinimą VMI.

55. Rizikos ir kokybės valdymo komitetas:

55.1. užtikrina vidaus kontrolės efektyvų aprūpinimą ištekliais, funkcionavimą, tobulinimą ir jos rezultatyvumo gerinimą;

55.2. dalyvauja periodiniame veiklos rizikų identifikavimo, vertinimo ir priemonių planavimo procese;

55.3. analizuoja informaciją ir teikia pastabas dėl VMI vidaus kontrolės ir rizikos valdymo.

56. VMI prie FM vidaus auditoriai, atlikdami vidaus auditą:

56.1. tiria ir vertina VMI vidaus kontrolę;

56.2. teikia rekomendacijas dėl vidaus kontrolės tobulinimo VMI prie FM ir AVMI viršininkams, Rizikos valdymo specialistui, VMI prie FM kokybės atstovui.

57. Rizikos valdymo specialistas ir VMI prie FM kokybės atstovas atlieka vidaus kontrolės įgyvendinimo analizę ir priežiūrą:

57.1. tiria ir vertina vidaus kontrolės atitiktį Vidaus kontrolės politikai, analizuoja vidaus kontrolės įgyvendinimo stebėsenos rezultatus;

57.2. teikia informaciją:

57.2.1. Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, pateikdami jos prašomą informaciją apie vidaus kontrolės įgyvendinimą VMI (toliau – FM klausimynas);

57.2.2. Rizikos ir kokybės valdymo komitetui apie vidaus kontrolės ir rizikos valdymą, Vidaus kontrolės politikos įgyvendinimo neatitiktis, rizikas ar gerinimo galimybes, teikia Lietuvos

Respublikos finansų ministerijai pateiktą užpildytą FM klausimyną.

58. VMI prie FM Strateginio valdymo skyrius, VMI prie FM Vidaus audito skyrius, VMI prie FM Vidaus saugumo skyrius, VMI prie FM Finansų skyrius, VMI prie FM Informacinių išteklių valdymo departamentas ir VMI prie FM Administravimo departamentas teikia informaciją Rizikos valdymo specialistui ir VMI prie FM kokybės atstovui apie vidaus kontrolės įgyvendinimo stebėsenos rezultatus pagal sritis, pavaizduotas 1 lentelėje.

1 lentelė

	VMI prie FM Strateginio valdymo skyrius	VMI prie FM Finansų skyrius	VMI prie FM Administravimo departamentas	VMI prie FM Vidaus saugumo skyrius	VMI prie FM Informacinių išteklių valdymo departamentas	VMI prie FM Vidaus audito skyrius
Vidaus kontrolės įgyvendinimo prižiūra:	●					●
- finansų / turto kontrolė	●	●	●			
- informacijos saugumo kontrolė				●	●	
- veiklos procesų kontrolė	●					
- darbuotojų elgesio kontrolė				●		
Vidaus kontrolės analizė ir vertinimas	●			●		●

59. Kiti, Vidaus kontrolės politikos 53.3 ir 53.6–53.10 papunkčiuose nepaminėti, VMI prie FM ir AVMI struktūriniai padaliniai nustato ir vykdo tokias vidaus kontrolės procedūras, kurios padėtų siekti struktūrinio padalinio veiklos tikslų bei užtikrintų jo veiklos skaidrumą ir efektyvumą. Apie šių vidaus kontrolės procedūrų vykdymą, esant poreikiui, informaciją teikia Vidaus kontrolės politikos 58 punkte nurodytiems VMI prie FM struktūriniams padaliniams arba Rizikos valdymo specialistui bei VMI prie FM kokybės atstovui. Už kontrolės procedūrų tinkamą parinkimą ir jų vykdymą atsako VMI prie FM ir AVMI struktūrinių padalinių vadovai.

60. Vidaus kontrolės dalyvių pareigos ir atsakomybės yra apibrėžtos VMI prie FM nuostatuose, AVMI nuostatuose, VMI prie FM ir AVMI struktūrinių padalinių nuostatuose ir atitinkamų valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių aprašymuose.

V SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS ANALIZĖ IR VERTINIMAS

61. Rizikos valdymo specialistas ir VMI prie FM kokybės atstovas atlieka vidaus kontrolės analizę, apimančią visus vidaus kontrolės elementus. Vidaus kontrolės analizės metu vertinama:

61.1. vidaus kontrolės atitiktis Vidaus kontrolės politikos nuostatomis;

61.2. aplinkos pokyčiai, dėl kurių galėtų reikėti keisti Vidaus kontrolės politiką;

61.3. VMI prie FM vidaus auditorių ir išorės auditorių, Rizikos valdymo specialisto, VMI prie FM kokybės atstovo ar kitų VMI vidaus kontrolės dalyvių užfiksuotos neatitiktys, rizikos ar gerinimo galimybės, joms numatytų priemonių vykdymo rezultatyvumas ir efektyvumas;

61.4. planuotų veiklos rizikų ir kokybės valdymo priemonių efektyvumas ir esama rizikos būklė.

62. VMI vidaus kontrolė vertinama pagal skalę (skalę parengta, vadovaujantis Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašo 24 p.):

62.1. labai gerai – jei visa rizika yra nustatyta ir valdoma, vidaus kontrolės trūkumų nerasta;

62.2. gerai – jei visa rizika yra nustatyta ir valdoma, bet yra vidaus kontrolės trūkumų, neturinčių neigiamos įtakos VMI veiklos rezultatams;

62.3. patenkinamai – jei visa rizika yra nustatyta, tačiau dėl netinkamo rizikos valdymo yra vidaus kontrolės trūkumų, kurie gali turėti neigiamos įtakos VMI veiklos rezultatams;

62.4. silpnai – jei ne visa rizika yra nustatyta, nevykdomas rizikos valdymas ir vidaus kontrolės trūkumai daro neigiamą įtaką VMI veiklos rezultatams.

63. Vidaus kontrolės analizės ir vertinimo rezultatai fiksuojami FM klausimyne, pateikiami Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir Rizikos ir kokybės valdymo komitetui.

64. Rizikos valdymo specialistas ir VMI prie FM kokybės atstovas įvertina, kuriems vidaus

kontrolės analizės ir vertinimo metu nustatytiems trūkumams šalinti nėra numatyta jokių priemonių, nors jos yra būtinos, ir inicijuoja jų nustatymą ir įtraukimą į Neatitiktųjų ir gerinimo galimybių registravimo žurnalą, kurio forma ir užpildymo tvarka patvirtinti Vadove, ar kitus VMI veiklos planavimo dokumentus.

65. Atlikus vidaus kontrolės analizę ir vertinimą, VMI prie FM viršininkas gali siūlyti VMI prie FM Vidaus audito skyriui atlikti tam tikrų VMI veiklos sričių vidaus auditą.

66. Vidaus kontrolė VMI nuolat tobulinama, atsižvelgiant į vidaus kontrolės analizės ir vertinimo rezultatus.

VI SKYRIUS INFORMACIJOS APIE VIDAUS KONTROLĖS ĮGYVENDINIMĄ TEIKIMAS

67. Informacijos, kaip VMI įgyvendinama vidaus kontrolė, apibendrinimą pagal VMI vidaus kontrolės dalyvių pateiktą informaciją organizuoja VMI prie FM kokybės atstovas ir Rizikos valdymo specialistas.

68. Kiekvienais metais VMI prie FM viršininkas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos rašytiniu prašymu per jame numatytą terminą teikia Lietuvos Respublikos finansų ministerijai finansų ministro įsakyme nurodytą informaciją apie vidaus kontrolės įgyvendinimą VMI per praėjusius metus.

VII SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS POLITIKOS ATNAUJINIMAS

69. Vidaus kontrolės politika ne rečiau kaip kartą per metus turi būti peržiūrima, patikslinama ir atnaujinama, siekiant užtikrinti dokumento aktualumą ir atitiktį VMI poreikiams.

70. Už Vidaus kontrolės politikos priežiūrą ir atnaujinimą atsakingi VMI prie FM kokybės atstovas ir Rizikos valdymo specialistas.
